

Chisalita: România nu a luat aproape nicio masura reală în fața crizei generate de scumpirea combustibililor

România nu a luat aproape nicio masura reală în fața crizei generate de scumpirea combustibililor, deși are cel mai mare pret la motorină și al doilea cel mai mare pret la benzină raportate la puterea de cumpărare, considera președintele Asociației Energia Inteligentă (AEI), Dumitru Chisalita, într-o analiză transmisă sâmbătă AGERPRES.

Potrivit acestuia, singura excepție rămâne compensarea de 20 de bani/litru acordată transportatorilor, în condițiile în care prețul motorinei a crescut cu 1,62 lei/litru de la începutul anului.

Președintele AEI menționează că, vineri, a apărut în spațiul public un document intitulat "Măsuri propuse pentru atenuarea efectelor negative ale conflictului din Orientul Mijlociu asupra pieței petroliere din România".

"În realitate, concluzia generală este simplă: acest 'Plan' nu este, de fapt, un plan. Este doar o succesiune de idei, fără scenarii de lucru, fără măsuri concrete, fără responsabili desemnați, fără surse de finanțare, fără evaluări de impact și fără mecanisme clare de aplicare", afirmă Chisalita.

El a adăugat că declararea situației de criză pe piața titeiului și/sau a produselor petroliere se poate face numai dacă există probleme privind asigurarea continuității cantităților necesare la pompă. "Or, acest lucru a fost înfirmat chiar de declarațiile oficiale din ultima perioadă, inclusiv de cele făcute după ședința CSAT. Atunci se pune întrebarea firească: Sa înțelegem că, totuși, astfel de probleme există?", se întreba retoric specialistul în energie.

Acesta a remarcat faptul că există, însă, în document un element care merita o atenție deosebită: "Stocurile de urgență menținute pe teritoriul României pot asigura consumul intern pentru cca. 45 de zile, iar stocurile menținute în extern, prin delegare, o perioadă de timp similară - în total cca. 90 de zile."

De aceea, spune Chisalita, este esențial să aflăm unde se află, concret, aceste "stocuri menținute în extern". "Dacă ele sunt localizate în state din zona Golfului, atunci, în actualul context, accesul la ele ridică serioase semne de întrebare. La fel de important este să se precizeze în cât timp pot ajunge aceste stocuri în România din momentul în care se decide utilizarea lor?", precizează analistul.

Potrivit Institutului Național de Statistică (INS), în 2025, 26% din motorină importată de România provenea din Orientul Mijlociu. Astfel, în condițiile blocării Strâmtorii Ormuz, această cantitate nu mai poate intra în țară. "Nu este exclus ca tocmai acest fapt să fie unul dintre motivele reale pentru care se dorește declararea situației de criză petroliară în România?", se întreba președintele AEI.

În aceeași notă, a lipsei cantităților de combustibili se înscrie și ideea deschiderii Rafinării Petrotel, mai spune Dumitru Chisalita.

"Dacă avem rezervele strategice, comerciale și rutele de aprovizionare nu afectează România, conform declarațiilor, atunci deschiderea Rafinării Petrotel în condițiile interzicerii prelucrării titeiului rusesc (sanctiunile americane s-au ridicat dar nu și cele europene) și a unui deficit de 10% titei la nivel mondial, adică a lipsei efective a titeiului de ce s-ar face? Oare ni se ascunde ceva?", a arătat specialistul în energie.

El a mai declarat că una dintre măsurile avansate în document este instituirea, pentru o perioadă de o lună, a unui

pret maximal de vânzare de 8,86 lei/litru pentru motorina si 8,41 lei/litru pentru benzina, propunere pe care el o considera profund nerealista.

În aproximativ doua saptamâni, potrivit estimarilor AEI, pretul motorinei ar putea ajunge la 10 lei/litru, pe fondul intrarii în tara a motorinei si titeiului achizitionate la preturi mult mai mari, ca efect al razboiului din Golf. Cu alte cuvinte, comerciantii ar fi obligati sa cumpere scump si sa vânda mai ieftin. Niciun operator economic nu va accepta sa functioneze în pierdere pâna la faliment, subliniaza Chisalita.

În astfel de conditii, preturile pot fi plafonate pe hârtie, dar carburantii nu pot fi obligati sa apara în benzinarii.

Consecinta este previzibila, în opinia specialistului: de a doua zi, comerciantii nu vor mai importa motorina si titei, si va începe penuria, iar în aproximativ doua saptamâni nu va mai exista suficienta motorina la pompa. Totodata, în circa patru saptamâni, aceeasi situatie se va regasi si în cazul benzinei. Practic, "pâna la cozi, panica si revolta sociala nu mai este decât un pas".

"Sigur putem discuta de plafonarea marjei comerciale, dar asta este altceva decât ce se scrie în document si nu cred ca produce efectul scontat. De ce? Deoarece aplicarea unei marje unice nationale va fi prea mica pentru micii benzinari si prea mare pentru marii benzinari. Daca aceasta masura se va aplica mai mult de 6 luni (si se va aplica), va falimenta toate micile benzinarii. În acelasi timp marile lanturi de benzinarii, care au activitatea integrata pe verticala si orizontala vor avea grija sa-si mute profitul la nivelul alte verigi din lant si masura nu va scadea pretul. Auditarea comportamentului comerciantilor si publicarea rezultatelor este singura masura care poate corecta acest comportament", este de parere specialistul.

De asemenea, formularea din document privind "exportul produselor petroliere (benzina si motorina) realizat cu acordul ministerului cu atributii" trebuie, cel mai probabil, interpretata ca o intentie de limitare a exporturilor si de stabilire a unor conditii stricte pentru acestea. "Numai ca, din punct de vedere juridic, 'exportul' se refera exclusiv la livrarile catre state din afara Uniunii Europene. În aceste conditii, masura poate fi usor ocolita prin livrari catre state membre UE, urmate de redirectionarea produselor catre tari non-UE", remarca presedintele Asociatiei.

El mai spune ca "este formulata vag si impropriu" si expresia "masuri de prevenire a vânzarii de produse petroliere la un pret care depaseste valorile preturilor maximale". În locul unei asemenea formulari neclare, documentul trebuia - în opinia lui Chisalita - sa prevada explicit mecanisme de control, institutiile competente si sanctiunile aplicabile. În realitate, însa, carburantii pur si simplu vor disparea din benzinarii.

Totodata, planul de masuri vine cu multiple propuneri fiscale (reduceri de accize, ajutor de stat etc.), dar în mod aparent surprinzator, la câteva ore dupa ce s-a aprobat bugetul.

"Aparitia acestor propuneri la câteva zile dupa ce prin buget s-a votat împotriva masurilor fiscale de reducere a impactului cresterii pretului la combustibili, arata exclusiv caracterul populist al acestor propuneri, inaplicabilitatea lor si, în fapt, lipsa intentiei reale de a diminua impactul cresterii preturilor combustibililor asupra populatiei. Cred ca este o sfidare la adresa inteligentei românilor, o prostie colectiva ca cineva chiar se gândeste la oameni, dar se chinuie sa faca lucrurile astfel încât sa nu se poata întâmpla", a tras concluzia Dumitru Chisalita.

Ministrul Energiei, Bogdan Ivan, a transmis liderilor coalitiei o propunere de masuri de urgenta pentru atenuarea efectelor conflictului din Orientul Mijlociu asupra pietei petroliere din România, documentul aratând ca Guvernul ia în calcul inclusiv declararea unei situatii de criza pe piata titeiului si a produselor petroliere, plafonarea preturilor de vânzare, subventii directe la pompa, sprijin fiscal pentru transportatori si agricultura, derogari de la regulile privind bioetanolul si repornirea temporara a rafinarii Petrotel-Lukoil din Ploiesti.